Dövlət Proqramı təqaüdçüləri

"Böyük Britaniyada təhsil almaq liderlik bacarıqlarımı inkişaf etdirdi"

"Azərbaycan müəllimi" bu dəfə oxuculara "Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2019-2023-cü illər üçün Dövlət Proqramı" çərçivəsində Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının "University of Sheffield" ali təhsil müəssisəsində "İnklüziv təhsil" ixtisası üzrə doktorantura səviyyəsində təhsil alan Turanə Abdullayevanı təqdim edir.

Tanıtım: Turanə Madar qızı Abdullayeva ilk təhsilini 1996-2006-cı tədris illərində Samux rayonu, Sərkar kənd tam orta məktəbində alıb. 2010-cu ildə Azərbaycan Dillər Universitetinin "İngilis dili" ixtisası üzrə təhsilini fərqlənmə diplomu ilə bitirərək, Qafqaz Universitetinin (Bakı Mühəndislik Universiteti) "İngilis dili və ədəbiyyatı" ixtisası üzrə magistraturasına daxil olub. 2012-ci ildə universiteti fərqlənmə diplomu ilə bitirib, elə həmin ildə Qafqaz Universitetində İngilis dili və ədəbiyyatı kafedrasının "Dünya ədəbiyyatı" ixtisası üzrə doktoranturasında təhsil almaq hüququ qazanıb.

2016-2017-ci illərdə Bakı Mühəndislik Universitetinin "İngilis dili və ədəbiyyatı", 2018-2022-ci illərdə "İngilis dili" kafedrasında müəllim kimi fəaliyyət göstərib. "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı" qaliblərindən biri olaraq hazırda Böyük Britaniyanın Şeffild Universitetində ikinci PhD təhsilini davam etdirir.

Beləliklə də müsahibimiz Turanə Abdullayeva ilə söhbətimizə orta məktəb illərindən körpü salırıq.

Şeffild Universiteti "Azərbaycan tələbə cəmiyyəti"nin prezidenti

– Şeffild Universitetində artıq üçüncü ildir ki, təhsil alıram. Bu illər ərzində həm əyani təhsil almış, bir sıra ixtisasımla bağlı kursları tamamlamış, eyni zamanda da bir neçə layihələrdə işləmişəm. Əldə etdiyim təcrübələr həm ixtisasım baxımdan əhəmiyyətlidir, həm də gələcəkdə Azərbaycanda tətbiqi vacib olan məsələlərdir.

Bu ilin fevral ayından Şeffild Universitetində asisstant müəllim olaraq işləyir, seminarlar aparır, magistrların elmi rəhbəri vəzifəsini həyata keçirirəm. Hazırda Şeffild Universitetində yenidən fəaliyyətə başlayan "Azərbaycan tələbə cəmiyyəti"nin prezidentiyəm.

Bu iki il ərzində dissertasiya mövzumla bağlı "Postcolonial Disability, Childhood and Education Studies Inclusive Education in a Post-Soviet Context: A Case of Azerbaijan" adlı tədqiqat işim "The Routledge Handbook of Postcolonial Disability Studies" dərc edilib. Bunlardan əlavə olaraq, çoxsaylı elmi konfranslarda, simpoziumlarda öz elmi işlərimlə çıxış etmişəm. Bir neçə gün əvvəl BERA (British Educational Research Association) tərəfindən tədqiqat işim "Highly Commended Abstract" mükafatına layiq görülüb.

"Dövlət Proqramı bütün bacarıqlı və həvəsli tələbələrin xaricdə təhsil almaq üçün bərabər imkanlara malik olmasını təmin edir"

– Gənclərimizin xaricdə təhsilə marağı güclənib. Siz ölkəmizdə xaricdə təhsil dövlət proqramlarının əhəmiyyəti barədə nə deyərdiniz?

– İlk növbədə, xaricdə təhsil proqramı qlobal rəqabətədavamlı işçi qüvvəsinin formalaşmasına kömək edir.Gənclərimiz xarici ölkələrin nüfuzlu universitetlərində yüksək keyfiyyətli təhsil almaq imkanı əldə etməklə Azərbaycanın iqtisadiyyatına və sosial inkişafına fayda verə biləcək yeni bilik, bacarıq və təcrübələrlə qayıdırlar. Bu, ölkəmizin tərəqqisi üçün vacib olan texnologiya, tibb, elm, sosial sahə və s. kimi vacib əhəmiyyətli sektorlardakı boşluqları aradan qaldırmağa kömək edəcəkdir.

İkincisi, dövlət təqaüdü ilə təhsil alan gənclər geri qayıtmaq və öyrəndiklərini vətənlərinin rifahı naminə tətbiq etmək üçün daha böyük məsuliyyət hiss edirlər. Bu, Azərbaycanın ən yaxşı və ən parlaq gənclərinin milli inkişafa töhfə verməsini təmin edə bilər.

"Dövlət təqaüdü ilə təhsil alan gənclər öyrəndiklərini vətənləri naminə tətbiq etmək üçün daha böyük məsuliyyət hiss edirlər"

Dövlət Proqramı bütün bacarıqlı və həvəsli tələbələrin xaricdə təhsil almaq üçün bərabər imkanlara malik olmasını təmin edir. Bu, bərabərsizliyi azaldır və daha inklüziv cəmiyyət yaratmağa kömək edir. Xaricdə təhsil alan azərbaycanlı tələbələr dünyanın hər yerində öz yaşıdları, professorları və digər peşəkarlarla geniş əlaqələr qururlar. Bu əlaqələr sonradan qlobal miqyasda ölkəmizə fayda verən əməkdaşlıq layihələri, tərəfdaşlıqlar və imkanlar yarada bilər.

Yekun olaraq qeyd etmək istərdim ki, xaricdə təhsil proqramı Azərbaycanın gələcəyi üçün vacib əhəmiyyət kəsb edir, gələcəyə bacarıqlı mütəxəssislər, liderlər və novatorlar yetişdirməklə ölkəmizin gələcək inkişafı üçün qoyulmuş sərmayə hesab edirəm.

– Konkret olaraq "2019-2023 Dövlət Proqramı" sizə nə verdi? Hansı təcrübə və səriştələri qazandırdı?

– Bildiyimiz kimi, Şeffild Universiteti müstəqil tədqiqata və tənqidi düşüncəyə böyük diqqət yetirir. Mənə mürəkkəb problemləri təhlil etmək, qiymətləndirmək və həll yolları haqqında tənqidi düşünmək bacarığımı inkişaf etməyə kömək etdi. Bu, Azərbaycanda həm peşəkar, həm də akademik şəraitdə əsas bacarıqlardandır. Böyük multikultural mühit olan Britaniyada təhsil mənə dünyanın hər yerindən gələn tələbələrlə ünsiyyət qurmağa imkan verir. Bu təcrübə bizə beynəlxalq problemlər və mədəni müxtəliflik haqqında anlayışımızı zənginləşdirərək daha geniş qlobal perspektiv verdi. Mən müxtəlif mədəniyyətdən olan insanlarla əməkdaşlıq etməyi öyrəndim, bunun qlobal biznesdə və ya beynəlxalq münasibətlərdə, Azərbaycanın digər ölkələrlə əlaqələrinin gücləndirilməsində faydalı olacağını düşünürəm. Böyük Britaniyada yaşamaq və təhsil almaq mənim liderlik bacarıqlarımı inkişaf etdirdi.

"İnklüziv təhsil və müəllim hazırlığı böyük potensiala malik mövzudur"

– Bir neçə kəlmə seçdiyiniz ixtisasın ölkəmizə verə biləcəyi dividendlər barədə...

– Mən qısaca olaraq onu demək istərdim ki, inklüziv təhsil və müəllim hazırlığı proqramı Azərbaycanın təhsil sisteminin gələcəyini formalaşdırmaq üçün böyük potensiala malik mövzudur. Sinifdə bərabərliyi müdafiə edəcək, bütün tələbələrin ehtiyaclarını bərabər şəkildə ödəyəcək müəllimlər hazırlamaqla və milli təhsil islahatlarına töhfə verməklə mən daha da inklüziv, çiçəklənən və sosial cəhətdən mütəşəkkil Azərbaycan cəmiyyəti görürəm.

– Şeffild Universitetində sizin tədqiqatlarınız üçün nə kimi imkanlar var?

– Tədqiqat layihələrində iştirak etmək mənə ciddi akademik tədqiqatlar aparmaq, Azərbaycanda real dünya çağırışlarına tətbiq oluna bilən metodologiyaları öyrənmək təcrübəsi qazandırdı. Bu, mənə öz ixtisasım sahəsində, sözün əsl mənasında, öz peşəkarları olan, dünyada əlillik və inklüziv təhsil sahəsində sözünü demiş professorlarla ünsiyyət qurmaq və onların təcrübəsindən öyrənmək imkanları yaradır.

– İnklüziv təhsil sizin üçün nə dərəcədə əhəmiyyətli və cəlbedicidir. Bunu necə izah edərdiniz? Bu sahəyə artan maraq nə ilə bağlıdır?

– İnklüziv təhsildə əsas məsələ bütün tələbələrin keyfiyyətli təhsilə bərabər çıxışının təmin edilməsidir. Mənim tədqiqatım əlilliyin və inklüziv təhsilin Azərbaycan akademik mühitində necə anlaşıldığını tədqiq edib, müsbət və mənfi tərəflərini diqqətə çatdırmaq, onların aradan qaldırılması üçün təkliflər hazırlamaq, eləcə də gələcək inklüziv siniflərdə dərs keçə biləcək və inklüzivliyi effektiv şəkildə idarə etmək üçün müəllim hazırlığını təkmilləşdirməyə yönəlib.

Bu sahəyə artan maraq bərabərlik və insan hüquqları uğrunda qlobal təkandan irəli gəlir. Daha çox ölkə, o cümlədən Azərbaycan etiraf edir ki, inklüziv təhsil təkcə fərdlərə fayda vermir, həm də sosial inteqrasiyanı təşviq etməklə, ayrı-seçkiliyi azaltmaqla və daha bacarıqlı, müxtəlif işçi qüvvəsi yaratmaqla cəmiyyəti gücləndirir. Çətinliklərindən asılı olmayaraq bütün fərdləri əhatə edəcək təhsil sistemlərinin müasirləşdirilməsi zərurəti bu marağı şərtləndirir deyə düşünürəm.

– Gənc tədqiqatçı kimi elmi konfranslarda iştirak edirsiniz. Mövzularınız və çatdırmaq istədiyiniz mesajlar barədə nə deyə bilərsiniz?

– Seçdiyim ixtisas və dissertasiya mövzusuna uyğun konfranslarda iştirak etdiyim üçün onlar tədqiqat işimin tənqidi qiymətləndirilməsində mühüm rol oynayır. Tədqiqatçı yoldaşlarla əlaqə qurmaq və auditoriyadakı təcrübəli həmkarlardan rəy almaq mənim tədqiqat yanaşmamı təkmilləşdirməyə kömək edir. İştirakçılar tərəfindən verilən konstruktiv məsləhətlər və suallar mənim düşüncəmə və tədqiqat sahəmdə növbəti addımlara doğru istiqamətlənməyimə kömək edir. Bu məsləhətlər bir gənc tədqiqatçı kimi işimin həm keyfiyyətini, həm də təsirini artırmaqda əvəzsizdir deyə düşünürəm.

"Karyera yönümlü təhsilə daha çox diqqət yetirməlidirlər"

– Hazırda dünyada ali təhsil sahəsində hansı trendləri qeyd edə bilərsiniz? Sizcə, biz ali təhsildə hansı yeniliklərə hazır olmalıyıq?

– Düşünürəm ki, ali təhsildə mövcud qlobal tendensiyalar arasında rəqəmsallaşma, onlayn öyrənmə, hibrid dərslər, rəqəmsal infrastrukturun möhkəmləndirilməsi daha vacibdir. Universitetlər praktik təcrübə vasitəsilə akademik proqramları əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşdıraraq karyera yönümlü təhsilə daha çox diqqət yetirməlidirlər. Azərbaycan üçün rəqəmsal öyrənmə sahəsində yeniliklərə hazırlaşmaq, çevik proqram strukturlarını qəbul etmək, sənaye tərəfdaşlıqlarını gücləndirmək və qlobal təhsil mənzərəsində rəqabətədavamlı qalmaq üçün süni intellekt alətlərini inteqrasiya etmək çox vacibdir.

İnsan öz istəyindən asılı olaraq zamanı idarə edə bilər

– Daim öyrənmə həvəsi... Özünüzü necə motivasiya edirsiniz?

– Daim öyrənmə həvəsi mənim üçün şəxsi inkişafın ən vacib hissəsidir. İnsanın öz bilik və bacarıqlarını daim genişləndirməsi ona yeni perspektivlər açır və yaradıcılığı artırır. İnsan öz istəyindən asılı olaraq zamanı idarə edə bilər. Hazırda Britaniyada 8 yaşlı oğlumla birlikdə oxuyuram. Məlumdur ki, uşaqla zamanı idarə etmək daha çətindir, başqa bir ölkədə heç bir yaxının və ailə üzvün olmadan yaşayırsan. Müəyyən mərhələlərdə qarşıya çıxan çətinliklər məni daha da irəli aparmağa sövq edir, çünki hər yeni problem yeni bir fürsət yaradır. Mən adətən çətinliyə düşdükdə həlli yolunu axtarmağa daha çox fokuslanıram, çətinliklər məni daha çox motivasiya edir.

"Dövlət Proqramı vasitəsilə ən çox arzuladığım ölkədə və istədiyim universitetdə təhsil alıram"

– Xaricdə təhsil almaq istəyən gənclərə nə kimi tövsiyələr verərdiniz?

– İlk əvvəl tövsiyə etmək istərdim ki, heç vaxt bu arzularından imtina etməsinlər. Hər bir gənc kiçik, yaxud böyük, fərq etmir, əsas qarşısına məqsəd qoymalı və o yolda əzmlə çalışmalıdır.

Ona görə də gənclərə daha çox əzmli və iradəli olmalarını tövsiyə edirəm. Səmimi şəkildə etiraf etməliyəm ki, bugünkü uğurlarıma görə məhz bu xüsusiyyətlərimə borcluyam. Əzmkarlıq və çox çalışmaq sayəsində bu gün mən Dövlət Proqramı vasitəsilə ən çox arzuladığım ölkədə və istədiyim universitetdə təhsil alıram.

Əlavə olaraq təhsil aldıqları müddətdə daim axtarışda olmağı, tək dərslərlə deyil, ictimai işlərdə, könüllülük proqramında, eyni zamanda tələbə cəmiyyətlərində aktivlik göstərərək təcrübə qazanmalarını tövsiyə edərdim.

Azərbaycanın təhsil sistemində, xüsusən də inklüziv təhsil sahəsində inkişaf üçün böyük potensial var

– Gələcək hədəfləriniz barədə nə deyərdiniz?

– Üçüncü kurs tələbəsi olaraq, hazırda kritik bir mərhələdəyəm. Bu il dissertasiya işim üçün xüsusilə vacibdir. Topladığım məlumatların təhlili ilə məşğulam və aşkar etdiyim nəticələr əsasında araşdırmalarımı davam etdirməyi planlaşdırıram. İnanıram ki, Azərbaycanın təhsil sistemində, xüsusən də inklüziv təhsil sahəsində inkişaf üçün böyük potensial var. Mənim tədqiqatım təkcə akademik töhfə verməklə bağlı deyil, həm də təhsil sistemimizi daha inklüziv etmək üçün Azərbaycanda həyata keçirilə biləcək praktiki addımları müəyyən etməkdir. Bu sahədə hələ çox görüləsi işlər var və mən bu sahənin bir hissəsi olmaqdan çox məmnunam.

Doktorluq dərəcəmi əldə etdikdən sonra əldə etdiyim bilik və təcrübəni Azərbaycan akademik ictimaiyyətindəki həmkarlarımla bölüşməyə can atıram. İnanıram ki, digər pedaqoqlar və tədqiqatçılarla əməkdaşlıq etməklə biz daha böyük, layihələr həyata keçirə bilərik. Məqsədim tələbələrə, müəllimlərə və bütövlükdə cəmiyyətə fayda verəcək inklüziv təhsil siyasəti və təcrübələrinin inkişafına mənalı töhfə verməkdir.

Oruc MUSTAFAYEV